

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Кафедра Tanszék Department	Обліку і аудиту Számvitel és Auditálás
Галузь знань Képzési terület Field of study	D Бізнес, адміністрування та право D Üzlet, igazgatás és jog
Спеціальність Szak Specialty (major)	D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок D2 Pénzügyek, bank, biztosítás és tőzsde
Освітня програма (код в ЄДЕБО, назва, посилання) Képzési program (JEDEBO kód, név, link) Study programme (code in USEDE, name, link)	Фінансовий захиста Pénzügyi védelem https://kme.org.ua/wp-content/uploads/op-files/31593/op_finansovij_zahist_2025.pdf
Курс Évfolyam Class year	I.

Ступінь вищої освіти Képzési szint Level of education	BSC/BA	Форма навчання Tagozat Form of study	Nappali/Levelező Денна/Заочна	Навчальний рік Tanév Academic year	2025/2026	Семестр Félév Semester	I
--	--------	---	----------------------------------	---	-----------	---------------------------------------	---

Силабус / Sillabusz (Tárgyleírás) / Syllabus*

Код, назва освітнього компонента (код з ОП, НП) A képzési komponens kódja, megnevezése (a képzési programból vagy mintatantervből) Code and title of the educational component (from the training programme or curriculum)	OK 1 Історія та культура України Ukrajna története és kultúrája
Тип освітнього компонента (навчальної дисципліни) A képzési komponens (tárgy) típusa	Обов'язкова Kötelező

*Силабус – документ організації освітнього процесу, що містить обсяг освітнього компонента в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, зміст (тематику: основні теми, у тому числі теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовну тематику індивідуальних та/або групових завдань), результати навчання з освітнього компонента, методи і засоби оцінювання результатів навчання, передумови для вивчення дисципліни (пререквізити).

A **sillabusz** (tárgyleírás) oktatásszervezési dokumentum, amely tartalmazza a képzési komponens ECTS-krediteiben megadott értékét, valamint annak órákra lebontott elosztását az oktatás különböző formái és a foglalkozások típusa szerint. A sillabusz tartalmazza a tananyagot (tematika: főbb témák, beleértve a gyakorlati, szemináriumi és laboratóriumi foglalkozások témáit, valamint az egyéni és/vagy csoportos feladatok javasolt témáit), az adott oktatási komponenshez kapcsolódó elvárt tanulási eredményeket, az értékelés módszereit és eszközeit, valamint a tárgy felvételének előfeltételeit (a prerekvizitumokat).

A **syllabus** (course description) is an educational administration document that specifies the ECTS credit value of the educational component and its breakdown by academic hours according to different forms of instruction and types of classes. The syllabus includes the course content (topics of the academic subject: main topics, including the topics of practical, seminar, and laboratory classes, as well as suggested topics for individual and/or group assignments), the expected learning outcomes related to the given educational component, the methods and tools of assessment, and the prerequisites (for enrolling in the course).

Type of the educational component (academic subject)	
Кількість кредитів Kreditérték Number of credits	3
Всього годин Összóraszám Total academic hours	90
У тому числі Ebből From this	<p style="text-align: center;">Nappali Лекції /Előadás: 20 Практичні (семінарські) заняття/ Szeminárium, gyakorlati foglalkozás: 10 Лабораторні заняття/ Laboratóriumi foglalkozás 0 Самостійна робота/ Önálló munka: 60</p> <p style="text-align: center;">Levelező Лекції/Előadás: 4 Практичні (семінарські) заняття /Szeminárium, gyakorlati foglalkozás: 10 Лабораторні заняття/Laboratóriumi foglalkozás: 0 Самостійна робота/Önálló munka: 76</p>
Викладач, відповідальний за освітній компонент (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, адреса електронної пошти) Tárgyfelelős oktató (család- és utónév, tudományos fokozat, cím, e-mail) Instructor responsible for the educational component (full name, academic degree, academic title, position, email address)	Váradi Natália varadi.natalia@kmf.org.ua
Викладачі, відповідальні за читання лекцій (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, адреса електронної пошти) Az előadásokat tartó oktatók (család- és utónév, tudományos fokozat, cím, e-mail) Instructors responsible for delivering lectures (full name, academic degree, academic title, position, email address)	Váradi Natália varadi.natalia@kmf.org.ua
Викладачі, відповідальні за практичні (семінарські) заняття (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, адреса електронної пошти) A szemináriumokat, gyakorlati foglalkozásokat tartó oktatók (család- és utónév, tudományos fokozat, cím, e-mail) Instructors responsible for practical (seminar) sessions	Varga Роберт Varga Róbert varga.robort@kmf.org.ua

<p>(full name, academic degree, academic title, position, email address)</p>	
<p>Викладачі, відповідальні за лабораторні заняття (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, адреса електронної пошти) A laboratóriumai órákat tartó oktatók (család- és utónév, tudományos fokozat, cím, e-mail)</p>	<p>–</p>
<p>Пререквізити навчальної дисципліни (коди ОК з ОП / навчального плану) Előtanulmányi követelmények (a képzési komponensek kódja a képzési programból / mintatantervből) Prerequisites of the course (codes of educational components from the training programme / curriculum)</p>	<p>Базові знання історії шкільного курсу. Középiskolai történelemtantárgyi ismeretek.</p>
<p>Анотація дисципліни, мета, завдання A tárgy rövid annotációja, tárgya és céljai Brief course description, subject, and objectives</p>	<p>Мета вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України»: Метою курсу є ознайомлення студентів з основними етапами, процесами та ключовими діячами історії та культури України, формування в них чутливості до національної та європейської культурної спадщини, усвідомлення ідентичності та здатності до критичного осмислення історичних явищ. Студенти повинні засвоїти закономірності та особливості політичного, економічного, соціального й культурного розвитку України, а також історію взаємин країни з іншими державами та народами. Курс надає уявлення про сучасні підходи до історичної інтерпретації національної культури, її еволюцію та основні досягнення. Ще одним завданням є формування системи знань, що дозволяє усвідомити обумовленість історичних, мистецьких і соціально-економічних процесів в Україні від прадавніх часів до початку ХХІ століття, а також значущість цих знань для орієнтації в сучасному світі. Основні завдання навчальної дисципліни: – узагальнення історичного досвіду української державності, ознайомлення з традиціями національного державотворення, а також осмислення значення боротьби за незалежність і її збереження; – історичний огляд суспільно-політичних та економічних процесів в Україні з особливою увагою до основних етапів, змісту та організаційних форм національно-визвольних рухів; – висвітлення постатей видатних і ключових історичних діячів в українській історії, аналіз їхньої ролі та значення; – ознайомлення з особливостями розвитку матеріальної та духовної культури українського народу, а також показ зв'язків цієї культури в контексті світової культури; – поглиблення історичних знань студентів через розуміння процесів минулого з метою формування ефективних і гуманістичних ціннісних орієнтацій, що відповідають викликам сучасної історичної та культурної дійсності</p>

	<p>Az „Ukrajna története és kultúrája” című tantárgy célja: A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék Ukrajna történelmének és kultúrájának főbb korszakait, folyamatait, szereplőit, valamint kialakuljon bennük a nemzeti és európai kulturális örökség iránti érzékenység, identitástudat és kritikus értelmezési képesség. Hogy a hallgatók elsajátítsák Ukrajna politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésének törvényszerűségeit és sajátosságait, valamint az ország más államokkal és népekkel fenntartott kapcsolatainak történetét. A kurzus betekintést nyújt a nemzeti kultúra történeti értelmezésének kortárs megközelítéseibe, annak fejlődési folyamataiba, valamint legjelentősebb eredményeibe. Cél továbbá egy olyan tudásrendszer kialakítása, amely feltárja Ukrajna történeti, művészeti és társadalmi-gazdasági folyamatainak meghatározottságát az őskortól a 21. század elejéig, és tudatosítja e tudás fontosságát a jelenkori tájékozódás szempontjából.</p> <p>A tantárgy fő feladatai:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az ukrán államiság történeti tapasztalatainak összegzése, a nemzeti államiság hagyományainak bemutatása, valamint a függetlenségért és annak megőrzéséért folytatott küzdelem jelentőségének értelmezése; – Ukrajna társadalompolitikai és gazdasági folyamatait feltáró történeti áttekintés, különös tekintettel a nemzeti felszabadító mozgalmak főbb szakaszaira, tartalmára és szervezeti formáira; – Ukrajna történelme során kiemelkedő, meghatározó történelmi személyiségeinek, azok szerepének és jelentőségüknek bemutatása; – Az ukrán anyagi és szellemi kultúra fejlődési sajátosságainak ismertetése, valamint e kultúra kapcsolódásainak bemutatása a világkultúra kontextusában; – A hallgatók történelmi tudásának elmélyítése a múlt folyamatainak megértése révén, mely segíti őket a jelen történelmi és kulturális kihívásaihoz illeszkedő, hatékony és humanista értékorientációk kialakításában.
<p>Основна тематика дисципліни Tematika Main topics of the course</p>	<p style="text-align: center;">Денна/Нарпалі</p> <p>Основні теми лекцій:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування та етапи розвитку Русі-України 2. Київська держава (Русь-Україна) наприкінці X – на початку XI ст. 3. Київська держава від другої половини XI до початку XIII ст. 4. Історія Галицько-Волинської держави 5. Українські землі під владою Великого князівства Литовського та інших держав (друга половина XIV – XV ст.) 6. Українські землі у XVI ст. 7. Українські землі наприкінці XVI – на початку XVII ст. 8. Українська національно-визвольна війна XVII ст. 9. Українські землі від середини XVII – до початку XVIII ст. 10. Українські землі у другій та третій третині XVIII ст. 11. Українські землі під владою Російської імперії наприкінці XVIII – на початку XIX ст. 12. Західноукраїнські землі під владою Австрійської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. 13. Українські землі під владою Російської імперії у другій половині XIX ст. 14. Західноукраїнські землі у складі Австро-Угорщини у другій половині XIX ст. 15. Українські землі під владою Російської імперії на початку XX ст. 16. Західноукраїнські землі під владою Австро-Угорщини на початку XX ст. 17. Україна у період Першої світової війни 18. Українська революція та боротьба за відновлення державності 19. Зміцнення комуністичного тоталітарного режиму в Україні 20. Західноукраїнські землі у міжвоєнний період

21. Україна у Другій світовій війні
22. Україна у повоєнний період
23. Україна у період десталінізації
24. Україна у період загострення кризи радянської системи
25. Відновлення незалежності України
26. Незалежна Україна

Az előadások főbb témái:

1. A Rusz–Ukrajna kialakulása és fejlődési szakaszai
2. A Kijevi Állam (Rusz–Ukrajna) a 10. század végén és a 11. század elején
3. A Kijevi Állam a 11. század második felétől a 13. század elejéig
4. A Halics–Volinyi Állam története
5. Az ukrán földek a Litván Nagyfejedelemség és más hatalmak fennhatósága alatt (14. század második fele – 15. század)
6. Az ukrán földek a 16. században
7. Az ukrán földek a 16. század végén és a 17. század elején
8. A 17. századi ukrán nemzeti-felszabadító háború
9. Az ukrán földek a 17. század közepétől a 18. század elejéig
10. Az ukrán földek a 18. század második és harmadik harmadában
11. Az ukrán földek az Orosz Birodalom fennhatósága alatt a 18. század végén és a 19. század elején
12. A nyugat-ukrán földek az Osztrák Birodalom fennhatósága alatt a 18. század végétől a 19. század első feléig
13. Az ukrán földek az Orosz Birodalom fennhatósága alatt a 19. század második felében
14. A nyugat-ukrán földek az Osztrák–Magyar Monarchiában a 19. század második felében
15. Az ukrán földek az Orosz Birodalom fennhatósága alatt a 20. század elején
16. A nyugat-ukrán földek az Osztrák–Magyar Monarchia fennhatósága alatt a 20. század elején
17. Ukrajna az első világháború időszakában
18. Az ukrán forradalom és az államiság visszaállításáért folytatott küzdelem
19. A kommunista parancsuralmi rendszer megszilárdulása Ukrajnában
20. A nyugat-ukrán földek a két világháború között
21. Ukrajna a második világháborúban
22. Ukrajna a háborút követő időszakban
23. Ukrajna a desztalinizáció időszakában
24. Ukrajna a szovjetrendszer válságának elmélyülése idején
25. Ukrajna függetlenségének visszaszerzése
26. A független Ukrajna

Заочна/Levelező

Основні теми лекцій

1. Ukrajna története kezdetektől a XVII. századig
2. Ukrajna története kezdetektől a XVII-től 2010-ig

Az előadások főbb témái:

1. Історія України від початків до XVII століття
2. Історія України від XVII століття до 2010 р.

Денна/Заочна /Nappali és levelező

Основні теми семінарських занять:

1. Україна в доісторичну добу: археологічні культури та перші форми суспільної організації.
2. Княжий етап в історії України: політична структура, соціально-економічні процеси та роль Києва.

3. Історичні та соціальні чинники становлення державності східних слов'ян. Дискусія навколо норманської та антинорманської концепцій походження держави Русі.
4. Формування Київської держави: політичні та суспільні передумови. Християнізація Русі – причини, механізми та культурно-цивілізаційні наслідки.
5. Культурний розвиток Київської Русі: освіта, наукові знання та мистецькі традиції. Особливості архітектури доби Русі.
6. Роль християнської церкви у суспільному та культурному житті Київської Русі.
7. Литовсько-польський період української історії: політичні трансформації та становище українських земель.
8. Українська культура XIV – середини XVII ст.: освіта, література, мистецтво.
9. Українська гетьманська держава (1648 – кінець XVIII ст.): суспільно-політична організація та міжнародні відносини.
10. Передумови появи українського козацтва. Виникнення та організаційна структура Запорозької Січі. Специфіка суспільного й військового устрою запорозьких козаків.
11. Історіографічна та культурна спадщина козацької доби: літописи, народні думи й пісенний епос.
12. Українське бароко як «перше культурне відродження». Національні особливості в архітектурі, малярстві та літературі.
13. Філософська та освітня діяльність Григорія Сковороди у контексті української культури XVIII ст.
14. Ліквідація інституційної автономії Гетьманщини та поступове включення українських земель до складу Російської імперії у XVIII ст.
15. Україна у складі Австро-Угорської імперії (кінець XVIII – початок XX ст.)
16. Українські землі у XIX – на початку XX ст.: соціальні трансформації, культурний розвиток та національний рух.
17. Театр та музичне мистецтво в Україні XIX – початку XX ст.: провідні діячі та культурна роль у суспільстві.
18. Національно-демократична революція в Україні (1917–1920 рр.): причини, перебіг та наслідки.
19. Радянська Україна у 1920–1930-х роках: модернізаційні процеси та трагедія «розстріляного відродження».
20. Україна в роки Другої світової війни та в період повоєнної відбудови.
21. Україна в добу «відлиги» та застою. Шлях до незалежності
22. Україна в умовах незалежності (1991–2010): суспільно-політичні трансформації та культурні здобутки.

A szemináriumok fő témakörei:

1. Ukrajna a történelem előtti korban: régészeti kultúrák és a társadalmi szerveződés első formái.
2. A fejedelmi korszak Ukrajna történetében: politikai struktúra, társadalmi-gazdasági folyamatok és Kijev szerepe.
3. Az államiság kialakulása a keleti szlávoknál: történeti és társadalmi tényezők; vita a normann és antinormann elméletek körül a Rusz eredetéről.
4. A Kijevi Rusz kialakulása: politikai és társadalmi előfeltételek; a kereszténység felvétele – okai, folyamatai és kulturális-civilizációs következményei.
5. A Kijevi Rusz kulturális fejlődése: oktatás, tudományos ismeretek és művészeti hagyományok; az orosz korszak építészetének sajátosságai.
6. A keresztény egyház szerepe a Kijevi Rusz társadalmi és kulturális életében.

- 7 Ukrajna története a litván–lengyel uralom időszakában: politikai átalakulások és az ukrán területek helyzete.
- 8 Az ukrán kultúra a 14. századtól a 17. század közepéig: oktatás, irodalom és művészet.
- 9 A hetmani állam (1648 – 18. század vége): társadalmi-politikai berendezkedés és nemzetközi kapcsolatok.
- 10 Az ukrán kozákság megjelenésének előfeltételei: a Zaporozsjei Sics kialakulása és szervezeti struktúrája; a zaporozsjei kozákok társadalmi és katonai rendje.
- 11 A kozák korszak historiográfiai és kulturális öröksége: krónikák, népi dumák és epikus énekek.
- 12 Az ukrán barokk mint az „első kulturális újjászületés”: nemzeti sajátosságok az építészetben, festészetben és irodalomban.
- 13 Hryhorij Szkovoroda filozófiai és oktatói munkássága a 18. századi ukrán kultúra összefüggésében.
- 14 A hetmanság intézményi autonómiájának felszámolása és az ukrán területek fokozatos beillesztése az Orosz Birodalomba a 18. században.
- 15 Ukrajna az Osztrák–Magyar Monarchia keretében (18. század vége – 20. század eleje).
- 16 Az ukrán területek a 19. – 20. század elején: társadalmi átalakulások, kulturális fejlődés és a nemzeti mozgalom.
- 17 A színház és a zenei művészet Ukrajnában a 19. – 20. század elején: kiemelkedő személyiségek és társadalmi szerepük.
- 18 Az ukrán nemzeti–demokratikus forradalom (1917–1920): okok, lefolyás és következmények.
- 19 A szovjet Ukrajna az 1920–1930-as években: modernizációs folyamatok és a „kivégzett reneszánsz” tragédiája.
- 20 Ukrajna a második világháború éveiben és a háború utáni újjáépítés időszakában.
- 21 Ukrajna az „enyhülés” és pangás időszakában; az önállóság felé vezető út.
- 22 Ukrajna a függetlenség időszakában (1991–2010): társadalmi-politikai átalakulások és kulturális eredmények.

Денна/Nappali

Основні теми для самостійної роботи:

1. Софія Київська як визначна пам'ятка культури Русі.
2. Галицько-Волинське князівство як продовження та збереження політичної спадщини Київської Русі.
3. Проблематика особистості у «Слові Данила Заточника».
4. Юрій Дрогобич – вчений-гуманіст доби раннього Відродження.
5. Іван Вишенський про свободу особистості й народу.
6. Книгодрукування та становлення гуманістичних ідей в Україні.
7. «Русинський Демосфен» Станіслав Оріховський.
8. Українська фортифікаційна архітектура XIV–XVI ст.: від готики до ренесансу.
9. «Пересопницьке Євангеліє» як національна святиня.
10. Передумови та чинники виникнення українського козацтва.
11. Постать гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного та його діяльність у протидії турецькій експансії.
12. Причини, перебіг та наслідки козацько-селянських виступів кінця XVI – першої половини XVII ст.
13. Петро Могила – церковний реформатор, освітній діяч і меценат.
14. Державницька та політична діяльність гетьмана Івана Мазепи.
15. Культурне життя в епоху Івана Мазепи.
16. Українське бароко: феномен і культурні особливості.
17. Погляди Феофана Прокоповича на людину, державу, церкву й мистецтво.

18. Вчення Григорія Сковороди про «сродну працю».
19. Гайдамацький рух в Україні XVIII ст. та Коліївщина: витоки і наслідки.
20. Політичні, соціальні та економічні процеси на українських землях у складі Російської імперії (кінець XVIII – XIX ст.).
21. Політичний і соціально-економічний розвиток українських земель під владою Австрійської та Австро-Угорської монархії (кінець XVIII – XIX ст.).
22. М. Березовський, Д. Бортнянський, А. Ведель як класики духовної й світської музики.
23. Українське національне відродження у XIX ст.
24. Погляди Миколи Костомарова на національну ідентичність українців і їхню культуру.
25. Використання порівняльно-історичного методу в культурологічних студіях Михайла Драгоманова.
26. Концепція розвитку історії української культури у творчій спадщині Івана Франка.
27. «Українська ідея» в культурологічних підходах Михайла Грушевського.
28. Питання європеїзації української культури у творах Миколи Хвильового.
29. Художня творчість Григорія та Дмитра Левицьких.
30. Михайло Старицький і становлення українського професійного театру.
31. Микола Лисенко – засновник української класичної музики.
32. Творчість Лесі Українки.
33. Іван Франко як видатний культурний діяч.
34. Виникнення й еволюція українських політичних партій на межі XIX – XX ст.
35. Формування українських діаспор у Східній та Західній Європі наприкінці XIX – на початку XX ст.
36. Українські землі в революційних подіях 1905–1907 рр.
37. Створення Української Центральної Ради та її діяльність (березень 1917 – квітень 1918 рр.).
38. Наукова й політична спадщина Михайла Грушевського.
39. Українська Держава гетьмана Павла Скоропадського.
40. Директорія УНР: політичний режим і причини поразки.
41. Більшовицький режим в Україні 1919–1920 рр. та політика «воєнного комунізму».
42. Повстанський рух і його місце у подіях Української революції 1917–1921 рр.
43. Західноукраїнська Народна Республіка та події 1918–1919 рр.
44. Воєнні дії на українських землях у 1919–1920 рр. та радянсько-польська війна.
45. Михайло Бойчук і його художня школа.
46. Українські літературні модерністи: проблеми людини, нації та культури.
47. Український фронт Другої світової війни: головні воєнні події.
48. Окупаційна політика нацистської Німеччини та її союзників на території України.
49. Рух опору проти нацистського режиму в Україні: основні форми та напрями.
50. Голод 1946–1947 рр.: причини та наслідки.
51. Політичні та суспільні зміни в УРСР у період «відлиги» Микити Хрущова.
52. Соціально-економічне й політичне становище України в другій половині 1960-х – на початку 1980-х рр.
53. Тоталітаризм як трагедія української культури XX ст.

54. Гуманістичні мотиви сучасної української поезії (В. Стус, М. Вінграновський, І. Драч, Д. Павличко, Л. Костенко).
55. Творчий доробок Олександра Довженка.
56. «Поетичне кіно» в Україні (С. Параджанов, Ю. Ільєнко, Л. Осика, І. Миколайчук).
57. Політика «перебудови» в СРСР і її специфіка в Україні.
58. Серпневий путч 1991 р., проголошення незалежності України та розпад СРСР.
59. Суспільно-політичний та економічний розвиток України доби незалежності.
60. Харківський політехнічний інститут: історія становлення та сучасний стан.

Az önálló munka fő témakörei:

1. A kijeви Szent Szófia-székesegyház mint a Rusz kiemelkedő kulturális emléke.
2. A Halics–Volinyi fejedelemség mint a Kijeви Rusz politikai örökségének folytatója és megőrzője.
3. A személyiség problematikája Danyilo Zatočnyk művében.
4. A „Pereszopnyicai evangélium” mint nemzeti ereklye.
5. Az ukrán kozákok kialakulásának előfeltételei és tényezői.
6. Petro Konasevics-Szahaidacsnyij alakja és szerepe a török expanzió elleni küzdelemben.
7. A kozák–paraszti felkelések okai, lefolyása és következményei a 16. század végén és a 17. század első felében.
8. Petro Mohila mint egyházi reformer, oktatási tevékenysége és mecénási szerepe.
9. A Kijevo-Mohiljanszka Akadémia felvilágosító tevékenysége.
10. A 17. század közepi nemzeti–felszabadító háború: jellege, mozgóterő, sajátosságai és következményei.
11. Bogdan Hmelnickij mint a kozák államiság megteremtője, hadvezér és diplomata.
12. A perejaszlavi szerződés és a márciusi cikkelyek: tartalmuk és tudományos értékelésük.
13. A „Ruina” korszaka: okai, lényege és következményei az ukrán területekre nézve.
14. Ivan Mazepa államszervező és politikai tevékenysége.
15. Politikai, társadalmi és gazdasági folyamatok az ukrán területeken az Orosz Birodalom keretében (18. század vége – 19. század).
16. Az ukrán területek politikai és társadalmi-gazdasági fejlődése az Osztrák és Osztrák–Magyar Monarchia fennhatósága alatt (18. század vége – 19. század).
17. M. Berezovszkij, D. Bortnyanszkij és A. Vedel mint az egyházi és világi zene klasszikusai.
18. Az ukrán nemzeti újjászületés a 19. században.
19. Nyikolaj Kosztomarov nézetei az ukrán nemzeti identitásról és kultúráról.
20. A komparatív-történeti módszer alkalmazása Mihajlo Drahomanov kultúratudományi tanulmányaiban.
21. Az ukrán kultúrtörténet fejlődésének koncepciója Ivan Franko munkásságában.
22. Az „ukrán idea” Mihajlo Hruszevszkij kultúratudományi megközelítéseiben.
23. Az ukrán kultúra europizációjának kérdései Nyikolaj Hviljovij műveiben.
24. Hryhorij és Dmytro Levyckij művészete.
25. Mihajlo Szaickij és az ukrán hivatásos színház kialakulása.
26. Nyikolaj Liszenko mint az ukrán klasszikus zene megteremtője.
27. Leszja Ukrajinka életműve.

28. Ivan Franko mint kiemelkedő kulturális személyiség.
29. Az ukrán politikai pártok kialakulása és fejlődése a 19–20. század fordulóján.
30. Az ukrán diaszpórák kialakulása Kelet- és Nyugat-Európában a 19. század végén és a 20. század elején.
31. Az ukrán területek a 1905–1907-es forradalmi eseményekben.
32. Az Ukrán Központi Rada létrejötte és tevékenysége (1917. március – 1918. április).
33. Mihajlo Hruszevszkij tudományos és politikai öröksége.
34. Pavlo Szkoropadszkij hetman állama.
35. Az Ukrán Népköztársaság Direktóriuma: politikai rendszer és a vereség okai.
36. A bolsevik rendszer Ukrajnában 1919–1920-ban és a „hadikommunizmus” politikája.
37. A felkelőmozgalom és szerepe az 1917–1921-es ukrán forradalom eseményeiben.
38. A Nyugat-Ukrán Népköztársaság és az 1918–1919-es események.
39. A hadműveletek az ukrán területeken 1919–1920-ban és a lengyel–szovjet háború.
40. Ukrajna gazdasági fejlődése az új gazdaságpolitika (NEP) körülményei között és az ukránosítás politikája az 1920–1930-as években.
41. A Szovjetunió megalakulása, a totalitárius rendszer kiépülése és következményei Ukrajnára nézve.
42. Az 1932–1933-as Holodomor: okai és következményei.
43. A nyugat-ukrán területek fejlődése Lengyelország, Csehszlovákia és Románia keretében a két világháború között.
44. A kubofuturizmus az ukrán és orosz művészeti életben.
45. Mihajlo Bojcsuk és iskolája.
46. Az ukrán irodalmi modernisták: az ember, a nemzet és a kultúra problémái.
47. Az ukrán front a második világháborúban: főbb hadiesemények.
48. A náci Németország és szövetségeseinek megszállási politikája Ukrajnában.
49. Az ellenállási mozgalom fő formái és irányai a náci rezsimmel szemben Ukrajnában.
50. Az 1946–1947-es éhínség: okai és következményei.
51. Politikai és társadalmi változások az Ukrán SZSZK-ban Nyikita Hruscsov „olvadásának” időszakában.
52. Ukrajna társadalmi-gazdasági és politikai helyzete az 1960-as évek második felétől az 1980-as évek elejéig.
53. A totalitarizmus mint a 20. századi ukrán kultúra tragédiája.
54. Humanista motívumok a kortárs ukrán költészetben (Vaszil Sztusz, Mikola Vinhranovszkij, Ivan Dracs, Dmytro Pavlicsko, Lina Kosztyenko).
55. Olekszandr Dovzsenko életműve.
56. A „poetikus film” Ukrajnában (Szerhij Paradzsanov, Jurij Iljenko, Leonyid Oszik, Ivan Mikolajcsuk).
57. A „peresztrojka” politikája a Szovjetunióban és annak sajátosságai Ukrajnában.
58. Az 1991. augusztusi puccs, Ukrajna függetlenségének kikiáltása és a Szovjetunió felbomlása.
59. Ukrajna társadalmi-politikai és gazdasági fejlődése a függetlenség korszakában.
60. A Harkivi Műszaki Egyetem: történeti kialakulása és jelenlegi helyzete.

Заочна/Levelező

Основні теми для самостійної роботи:

1. Трипільська культура та її значення для формування побуту й мистецтва східнослов'янських народів.

2. Культури киммерійців, скіфів і сарматів.
3. Давньогрецькі міфи та їхній вплив на культуру античного Причорномор'я.
4. Архітектура і скульптура в античній культурній традиції.
5. Особливості внутрішньої та зовнішньої політики Київської держави в епоху Володимира Великого та Ярослава Мудрого, їхня роль у державному будівництві.
6. Володимир Мономах як представник християнського гуманізму.
7. Іларіон Київський про єдність і велич руської землі.
8. Давньоруське літописання: концепція всесвітньої історії та людського буття.
9. Образ світу у «Слові о полку Ігоревім».
10. Давньоруське іконописне мистецтво.
11. Софія Київська як визначна пам'ятка культури Русі.
12. Галицько-Волинське князівство як продовження та збереження політичної спадщини Київської Русі.
13. Проблематика особистості у «Слові Данила Заточника».
14. Юрій Дрогобич – вчений-гуманіст доби раннього Відродження.
15. Іван Вишенський про свободу особистості й народу.
16. Книгодрукування та становлення гуманістичних ідей в Україні.
17. «Русинський Демосфен» Станіслав Оріховський.
18. Українська фортифікаційна архітектура XIV–XVI ст.: від готики до ренесансу.
19. «Пересопницьке Євангеліє» як національна святиня.
20. Передумови та чинники виникнення українського козацтва.
21. Постать гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного та його діяльність у протидії турецькій експансії.
22. Причини, перебіг та наслідки козацько-селянських виступів кінця XVI – першої половини XVII ст.
23. Петро Могила – церковний реформатор, освітній діяч і меценат.
24. Просвітницька діяльність Києво-Могилянської академії.
25. Національно-визвольна війна середини XVII ст.: характер, рушійні сили, особливості та її підсумки.
26. Богдан Хмельницький як засновник козацької державності, полководець і дипломат.
27. Переяславська угода та Березневі статті: зміст і наукові оцінки.
28. Доба Руїни: її причини, сутність і наслідки для українських земель.
29. Державницька та політична діяльність гетьмана Івана Мазепи.
30. Культурне життя в епоху Івана Мазепи.
31. Українське бароко: феномен і культурні особливості.
32. Погляди Феофана Прокоповича на людину, державу, церкву й мистецтво.
33. Вчення Григорія Сковороди про «сродну працю».
34. Гайдамацький рух в Україні XVIII ст. та Коліївщина: витоки і наслідки.
35. Політичні, соціальні та економічні процеси на українських землях у складі Російської імперії (кінець XVIII – XIX ст.).
36. Михайло Старицький і становлення українського професійного театру.
37. Микола Лисенко – засновник української класичної музики.
38. Творчість Лесі Українки.
39. Іван Франко як видатний культурний діяч.
40. Виникнення й еволюція українських політичних партій на межі XIX – XX ст.
41. Формування українських діаспор у Східній та Західній Європі наприкінці XIX – на початку XX ст.
42. Українські землі в революційних подіях 1905–1907 рр.

43. Створення Української Центральної Ради та її діяльність (березень 1917 – квітень 1918 рр.).
44. Наукова й політична спадщина Михайла Грушевського.
45. Українська Держава гетьмана Павла Скоропадського.
46. Директорія УНР: політичний режим і причини поразки.
47. Більшовицький режим в Україні 1919–1920 рр. та політика «воєнного комунізму».
48. Повстанський рух і його місце у подіях Української революції 1917–1921 рр.
49. Західноукраїнська Народна Республіка та події 1918–1919 рр.
50. Воєнні дії на українських землях у 1919–1920 рр. та радянсько-польська війна.
51. Господарський розвиток України в умовах НЕПу та політика українізації 1920–1930-х рр.
52. Утворення СРСР, становлення тоталітарного режиму та його наслідки для України.
53. Голодомор 1932–1933 рр.: причини та наслідки.
54. Розвиток західноукраїнських земель у складі Польщі, Чехословаччини та Румунії в міжвоєнний період.
55. Кубофутуризм у мистецькому середовищі України та Росії.
56. Михайло Бойчук і його художня школа.
57. Українські літературні модерністи: проблеми людини, нації та культури.
58. Український фронт Другої світової війни: головні воєнні події.
59. Окупаційна політика нацистської Німеччини та її союзників на території України.
60. Рух опору проти нацистського режиму в Україні: основні форми та напрями.
61. Голод 1946–1947 рр.: причини та наслідки.
62. Політичні та суспільні зміни в УРСР у період «відлиги» Микити Хрущова.
63. Соціально-економічне й політичне становище України в другій половині 1960-х – на початку 1980-х рр.
64. Тоталітаризм як трагедія української культури ХХ ст.
65. Гуманістичні мотиви сучасної української поезії (В. Стус, М. Вінграновський, І. Драч, Д. Павличко, Л. Костенко).
66. Творчий доробок Олександра Довженка.
67. «Поетичне кіно» в Україні (С. Параджанов, Ю. Ільєнко, Л. Осика, І. Миколайчук).
68. Політика «перебудови» в СРСР і її специфіка в Україні.
69. Серпневий путч 1991 р., проголошення незалежності України та розпад СРСР.
70. Суспільно-політичний та економічний розвиток України доби незалежності.
71. Харківський політехнічний інститут: історія становлення та сучасний стан.
72. Культурне життя Слобожанщини в працях Д. Багалія.
73. Гнат Хоткевич – письменник, режисер, актор і музикант.
74. Григорій Квітка-Основ'яненко та Петро Гулак-Артемівський як видатні письменники-слобожани.
75. Театр «Березіль» Леся Курбаса в контексті розвитку української сценічної культури.
76. Образ України у творчості Іллі Рєпіна.

Az önálló munka fő témakörei:

1. A tripliljai kultúra és jelentősége a keleti szláv népek mindennapi életének és művészetének kialakulásában.
2. A kimmerek, szkíták és szarmaták kultúrája.

3. Az ókori görög mítoszok és hatásuk a Fekete-tenger melléki antik kultúrára.
4. Az építészet és szobrászat az antik kulturális hagyományban.
5. A Kijevi Rusz bel- és külpolitikájának sajátosságai Vlagyimir és Jaroszlav uralkodása idején; szerepük az államszervezésben.
6. Vlagyimir Monomah mint a keresztény humanizmus képviselője.
7. Kijevi Ilarion a Rusz föld egységéről és nagyságáról.
8. Az óorosz krónikairás: az egyetemes történelem és az emberi lét koncepciója.
9. A vilásképi ábrázolás az „Igor hadjáratáról szóló énekben”.
10. Az óorosz ikonfestészet művészete.
11. A kijevi Szent Szófia-székesegyház mint a Rusz kiemelkedő kulturális emléke.
12. A Halics–Volinyi fejedelemség mint a Kijevi Rusz politikai örökségének folytatója és megőrzője.
13. A személyiség problematikája Danyilo Zatočnyk művében.
14. Jurij Drohobycs – a kora reneszánsz humanista tudósa.
15. Ivan Visenszkij az egyén és a nép szabadságáról.
16. A könyvnyomtatás és a humanista eszmék kibontakozása Ukrajnában.
17. Sztanyiszlav Orikhovszkij, a „ruszin Démoszthenész”.
18. Az ukrán erődítményépítészet a 14–16. században: a gótikától a reneszánszig.
19. A „Pereszopnyicai evangélium” mint nemzeti ereklye.
20. Az ukrán kozákok kialakulásának előfeltételei és tényezői.
21. Petro Konasevics-Szahaidacsnyij alakja és szerepe a török expanzió elleni küzdelemben.
22. A kozák–paraszti felkelések okai, lefolyása és következményei a 16. század végén és a 17. század első felében.
23. Petro Mohila mint egyházi reformer, oktatási tevékenysége és mecénási szerepe.
24. A Kijevo-Mohiljanszka Akadémia felvilágosító tevékenysége.
25. A 17. század közepi nemzeti–felszabadító háború: jellege, mozgatóerői, sajátosságai és következményei.
26. Bogdan Hmelnickij mint a kozák államiság megteremtője, hadvezér és diplomata.
27. A perejaszlavi szerződés és a márciusi cikkelyek: tartalmuk és tudományos értékelésük.
28. A „Ruina” korszaka: okai, lényege és következményei az ukrán területekre nézve.
29. Ivan Mazepa államszervező és politikai tevékenysége.
30. A kulturális élet Ivan Mazepa korában.
31. Az ukrán barokk: jelensége és kulturális sajátosságai.
32. Teofan Prokopovics nézetei az emberről, államról, egyházzal és művészetről.
33. Hryhorij Szkovoroda tanítása a „hivatott munkáról”.
34. A hajdamák-mozgalom Ukrajnában a 18. században és a Koliivcsina: eredete és következményei.
35. Politikai, társadalmi és gazdasági folyamatok az ukrán területeken az Orosz Birodalom keretében (18. század vége – 19. század).
36. Mihajlo Szaickij és az ukrán hivatásos színház kialakulása.
37. Nyikolaj Liszenko mint az ukrán klasszikus zene megteremtője.
38. Leszja Ukrajinka életműve.
39. Ivan Franko mint kiemelkedő kulturális személyiség.
40. Az ukrán politikai pártok kialakulása és fejlődése a 19–20. század fordulóján.
41. Az ukrán diaszpórák kialakulása Kelet- és Nyugat-Európában a 19. század végén és a 20. század elején.
42. Az ukrán területek a 1905–1907-es forradalmi eseményekben.

43. Az Ukrán Központi Rada létrejötte és tevékenysége (1917. március – 1918. április).
44. Mihajlo Hruszevszkij tudományos és politikai öröksége.
45. Pavlo Szkoropadszkij hetman állama.
46. Az Ukrán Népköztársaság Direktóriuma: politikai rendszer és a vereség okai.
47. A bolsevik rendszer Ukrajnában 1919–1920-ban és a „hadikommunizmus” politikája.
48. A felkelőmozgalom és szerepe az 1917–1921-es ukrán forradalom eseményeiben.
49. A Nyugat-Ukrán Népköztársaság és az 1918–1919-es események.
50. A hadműveletek az ukrán területeken 1919–1920-ban és a lengyel–szovjet háború.
51. Ukrajna gazdasági fejlődése az új gazdaságpolitika (NEP) körülményei között és az ukránosítás politikája az 1920–1930-as években.
52. A Szovjetunió megalakulása, a totalitárius rendszer kiépülése és következményei Ukrajnára nézve.
53. Az 1932–1933-as Holodomor: okai és következményei.
54. A nyugat-ukrán területek fejlődése Lengyelország, Csehszlovákia és Románia keretében a két világháború között.
55. A kubofuturizmus az ukrán és orosz művészeti életben.
56. Mihajlo Bojcsuk és iskolája.
57. Az ukrán irodalmi modernisták: az ember, a nemzet és a kultúra problémái.
58. Az ukrán front a második világháborúban: főbb hadiesemények.
59. A náci Németország és szövetségeseinek megszállási politikája Ukrajnában.
60. Az ellenállási mozgalom fő formái és irányai a náci rezsimmel szemben Ukrajnában.
61. Az 1946–1947-es éhínség: okai és következményei.
62. Politikai és társadalmi változások az Ukrán SZSZK-ban Nyikita Hruscsov „olvadásának” időszakában.
63. Ukrajna társadalmi-gazdasági és politikai helyzete az 1960-as évek második felétől az 1980-as évek elejéig.
64. A totalitarizmus mint a 20. századi ukrán kultúra tragédiája.
65. Humanista motívumok a kortárs ukrán költészetben (Vaszil Sztusz, Mikola Vinhranovszkij, Ivan Dracs, Dmytro Pavlicsko, Lina Kosztyenko).
66. Olekszandr Dovzsenko életműve.
67. A „poetikus film” Ukrajnában (Szerhij Paradzsanov, Jurij Iljenko, Leonyid Oszik, Ivan Mikolajcsuk).
68. A „peresztrojka” politikája a Szovjetunióban és annak sajátosságai Ukrajnában.
69. Az 1991. augusztusi puccs, Ukrajna függetlenségének kikiáltása és a Szovjetunió felbomlása.
70. Ukrajna társadalmi-politikai és gazdasági fejlődése a függetlenség korszakában.
71. A Harkivi Műszaki Egyetem: történeti kialakulása és jelenlegi helyzete.
72. A Szlobozsanscsina kulturális élete Dmitrij Bahalij munkásságában.
73. Hnat Hotkevics mint író, rendező, színész és zenész.
74. Hryhorij Kvitka-Osnovjanenko és Petro Hulak-Artemovszkij mint kiemelkedő szlobozsán írók.
75. Lesz Kurbasz „Berezil” színháza az ukrán színjátszás fejlődésének kontextusában.
76. Ukrajna képe Ilja Repin művészetében.

Дення/Заочна /Nappali és levelező

Теми для колективних завдань (робота у групі):

1. **Доісторичні культури на території України** – створення спільного постера або цифрової презентації про археологічні знахідки.
2. **Державний устрій та культура Київської Русі** – організація дискусійного форуму про те, наскільки прийняття християнства змінило суспільство і культуру.
3. **Походження козацтва та його суспільна роль** – інсценізація або створення короткометражного фільму про повсякденне життя козаків.
4. **Україна під владою Великого князівства Литовського та Королівства Польського** – проект на основі карти, який демонструє політичні, економічні та культурні зміни.
5. **Богдан Хмельницький і козацька держава** – організація «круглого столу» щодо наслідків визвольної війни.
6. **Розвиток української культури у XVIII–XIX ст.** – створення спільного портфоліо про літературу, живопис та архітектуру доби.
7. **Національне відродження у XIX ст.** – проектна робота, яка показує вплив мовної та освітньої політики на формування національної свідомості.
8. **Україна в Першій світовій війні та в період революцій** – групове дослідження і постерна конференція про долю військовополонених, біженців та солдатів.
9. **Радянська пропаганда та вплив тоталітарної доби на культуру** – групова презентація про трансформацію освіти, літератури та мистецтва.
10. **Україна на порозі незалежності (1985–1991 рр.)** – спільний збір інтерв'ю (наприклад, сімейні спогади) та аналіз того, як люди переживали зміну системи.
11. **Радянська пропаганда та цензура у пресі (1920–1980-ті роки)** – аналіз плакатів, газетних статей, карикатур.
12. **Аварія на Чорнобильській АЕС 1986 р. у пресі** – як радянська преса висвітлювала подію і як про неї повідомляли західні ЗМІ.
13. **Перехідний період (1989–1991) у дзеркалі преси** – порівняння наративів у різних виданнях (українських, угорських, західних).

A csoportos feladatok ajánlott témái:

1. **Őskori kultúrák Ukrajna területén** – egy közös poszter vagy digitális prezentáció készítése az archeológiai leletekről.
2. **Kijevi Rusz államszervezete és kultúrája** – vitafórum szervezése arról, hogy a kereszténység felvétele mennyiben változtatta meg a társadalmat és a kultúrát.
3. **A kozákság eredete és társadalmi szerepe** – dramatizált jelenet vagy rövidfilm készítése a kozákok mindennapi életéről.
4. **Ukrajna a Litván Nagyfejedelemség és a Lengyel Királyság uralma alatt** – térkép alapú projekt, amely bemutatja a politikai, gazdasági és kulturális változásokat.
5. **Bohdan Hmelnickij és a kozák állam** – kerekasztal-beszélgetés szervezése a szabadságharc következményeiről.
6. **Az ukrán kultúra fejlődése a 18–19. században** – közös portfólió a korszak irodalmáról, festészetéről és építészetéről.
7. **Nemzeti újjászületés a 19. században** – projektmunka, amely bemutatja a nyelv- és oktatáspolitiká hatását a nemzettudat formálódására.
8. **Ukrajna az első világháborúban és a forradalmak idején** – csoportos kutatás és poszterkonferencia a hadifoglyok, menekültek és katonák sorsáról.
9. **A szovjetizáció és a totalitárius korszak hatása a kultúrára** – csoportos prezentáció az oktatás, irodalom és művészet átalakulásáról.

	<p>10. Ukrajna a függetlenség küszöbén (1985–1991) – közös interjúgyűjtés (pl. családi visszaemlékezések) és elemzés arról, hogyan éltek meg az emberek a rendszerváltást.</p> <p>11. A szovjet propaganda és cenzúra a sajtóban (1920–1980-as évek) – plakátok, újságcikkek, karikatúrák elemzése.</p> <p>12. Az 1986-os csernobili katasztrófa a sajtóban – hogyan tálalta a szovjet sajtó az eseményt, és hogyan számolt be róla a nyugati média?</p> <p>13. A rendszerváltás (1989–1991) a sajtótükrében – különböző lapok (ukrán, magyar, nyugati) narratíváinak összehasonlítása.</p>
<p>Очікувані інтегровані, загальні та фахові компетентності Elvárt kompetenciák Expected integrated, general, and professional competencies</p>	<p>Очікувані інтегровані, загальні та фахові компетентності</p> <p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК12. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>Elvárt kompetenciák:</p> <p>ÁK01. Az absztrakt gondolkodásra, elemzésre és szintézisre való képesség</p> <p>ÁK07. A tanulásra és a modern ismeretek elsajátítására való képesség</p> <p>ÁK09. Kritikára és önkritikára való képesség</p> <p>ÁK12. Önálló munkavégzésre való képesség</p> <p>ÁK14. A társadalom erkölcsi, kulturális, tudományos értékeinek és eredményeinek megőrzésére és terjesztésére való képesség a szakterület történetének és fejlődési minták megértése, a természet- és társadalomtudományok általános rendszerében elfoglalt helyének alapján, valamint a társadalom, a technika és a technológiák fejlődésében betöltött szerepének felismerésével, a különböző típusú és formájú fizikai aktivitások és aktív pihenés, valamint egészséges életmód folytatásával.</p>
<p>Програмні результати навчання Elvárt tanulási eredmények Programme learning outcomes</p>	<p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.</p> <p>ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>Elvárt tanulási eredmények:</p> <p>TPE21. Érteni a szakterületen végzett tevékenység követelményeit Ukrajna fenntartható fejlődésének, demokratikus, szociális, jogállammá alakulásának szükségessége miatt.</p> <p>TPE22. Megismerni jogait és kötelességeit a társadalom tagjaként, megismerni a szabad demokratikus társadalom értékeit, a jogállamiságot, az egyének és az ukrajnai állampolgárok jogait és szabadságait.</p>
<p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання Számonkérés és értékelés rendszere, szempontjai Criteria for monitoring and assessing learning outcomes</p>	
<p>Поточний контроль (форма проміжної перевірки знань студентів протягом семестру)</p>	<p>Підсумковий контроль (оцінювання знань студентів наприкінці вивчення навчальної дисципліни)</p>

<p>Мета поточного контролю — слідкувати за успішністю студентів і вчасно виявляти проблеми в засвоєнні матеріалу. Folyamatos értékelés (a hallgató ismereteinek mérése és ellenőrzése a félév során) A folyamatos ellenőrzés célja, hogy nyomon kövesse a hallgatók tanulmányi előmenetelét, és időben feltárja az anyag elsajátításával kapcsolatos problémákat. Continuous assessment (form of knowledge check of students during the semester) The purpose of continuous assessment is to monitor students' academic progress and to promptly identify any difficulties in mastering the material.</p>		<p>Мета підсумкового контролю — визначити рівень засвоєння навчального матеріалу за весь курс. Záró értékelés (a hallgatók tudásának értékelése az adott tantárgy végén) A záró értékelés célja, hogy meghatározza a tananyag elsajátításának szintjét a teljes kurzus végén. Final assessment (evaluation of students' knowledge at the end of the course) The purpose of final assessment is to determine the level of mastery of the course material for the entire course.</p>	
<p>Форми, методи, інструменти контролю Ellenőrzés formái, módszerei, eszközei Forms, methods, and tools of assessment</p>	<p>Максимальна к-сть балів, що накопичуються Megszerezhető pontok (maximum) Maximum achievable points</p>	<p>Форми, методи, інструменти контролю Ellenőrzés formái, módszerei, eszközei Forms, methods, and tools of assessment</p>	<p>Максимальна к-сть балів, що накопичуються Megszerezhető pontok (maximum) Maximum achievable points</p>
<p>Активність на практичних (семінарських) заняттях Aktivitás a gyakorlati (szemináriumi) órákon Activity in practical (seminar) classes</p>	5	<p>Іспит (залік): усний Beszámoló: szóbeli</p> <p>Залік складається з двох питань: кожне з них оцінюється у 20 балів. A beszámoló két kérdésből áll: egyenként 20 pontot érnek</p>	40
<p>Виконання індивідуальних завдань Egyéni feladatok elvégzése (pl. beadandók) Completion of individual assignments (e.g., course tasks)</p>	15		
<p>Виконання занять у групі Csoportos feladatok Group assignments</p>	5		
<p>Написання контрольних робіт, тестів Dolgozatok (ZH-k), tesztek megírása Writing tests</p>	30		
<p>Виконання лабораторних робіт Labormunkák leadása Completion of laboratory work</p>	0		
<p>Виконання завдань із самостійної роботи Önálló munka feladatainak elvégzése (pl. beadandók) Completion of independent work assignments (e.g., course tasks)</p>	5		
<p>Опис КРИТЕРІЇВ ОЦІНЮВАННЯ за видами завдань та перевірок із детальним поясненням бальної шкали Активність на практичних (семінарських) заняттях</p>			

Az ÉRTÉKELÉSI KRITÉRIUMOK leírása a feladatok és ellenőrzések típusai szerint a pontskála részletes leírásával

Aktivitás a gyakorlati (szemináriumi) órákon

Бали/ Pontok	Характеристика, опис/Leírás
1	Студент пасивний, рідко висловлюється, не бере участі у виконанні завдань на занятті. A hallgató passzív, ritkán szólal meg, nem vesz részt a feladatok elvégzésében az órán.
2	Лише час від часу бере участь у роботі, висловлювання поверхові, активність мінімальна. Csak alkalmanként vesz részt a munkában, hozzászólásai felületesek, aktivitása minimális.
3	Регулярно присутній, середньо активний, іноді готується заздалегідь, висловлювання здебільшого доречні. Rendszeresen jelen van, közepesen aktív, néha előre felkészül, hozzászólásai többnyire relevánsak.
4	Добре підготовлений, часто висловлюється, формулює власні думки, активно працює у групі. Jól felkészült, gyakran hozzászól, saját gondolatokat, véleményt fogalmaz meg, aktívan dolgozik a csoportban.
5	Висока активність, завжди підготовлений, творчі й самостійні внески розвивають заняття, допомагає групі. Magas szintű aktivitás, mindig felkészült, kreatív és önálló hozzájárulásai fejlesztik a foglalkozást, segíti a csoportot.

Виконання індивідуальних завдань

Egyéni feladatok elvégzése (pl. beadandók)

Pontok/ Бали	Рівень участі/aktivitás	Характеристика / Leírás
1-3	Дуже низький Nagyon alacsony	Роботи не виконуються або виконані з численними помилками, відсутня структура, невчасна здача. A feladatok nincsenek elvégezve, vagy számos hibával készültek, hiányzik a szerkezet, késedelmes beadás.
4-6	Низький Alacsony	Виконання неповне, багато недоліків, завдання подані із запізненням, рівень підготовки слабкий. A feladatok hiányosan vannak elvégezve, sok hiányossággal, késve beadva, a felkészültség szintje gyenge.
7-9	Середній Közepes	Завдання виконані, але поверхово; є структурні та змістові недоліки; часткова відповідність вимогам. A feladatok el vannak végezve, de felületesen; szerkezeti és tartalmi hiányosságok vannak; részleges megfelelés a követelményeknek.
10-12	Достатній Megfelelő	Роботи вчасно здані, здебільшого відповідають вимогам, незначні помилки, середній рівень самостійності. A feladatok időben be vannak adva, többnyire megfelelnek a követelményeknek, kisebb hibák előfordulnak, közepes szintű önállóság.
13-14	Високий Magas	Завдання якісно виконані, змістовні, добре структуровані, проявляється самостійний підхід. A feladatok minőségi módon vannak elvégezve, tartalmasak, jól strukturáltak, önálló megközelítés mutatkozik meg.
15	Відмінний Kiváló	Всі роботи здані вчасно, бездоганна якість, висока самостійність, творчий та науковий підхід. Minden feladat időben beadva, hibátlan minőség, magas fokú önállóság, kreatív és tudományos hozzáállás.

Групові завдання

Csoportos feladatok

Pontok/ Бали	Рівень участі/Szint	Характеристика / Leírás
-----------------	------------------------	-------------------------

1	Дуже низький/ Nagyon alacsony	Студент не співпрацює з групою, пасивний, уникає завдань. A hallgató nem működik együtt a csoporttal, passzív, kerüli a feladatokat.
2	Низький/ Alacsony	Рідко бере участь, виконує завдання частково, не взаємодіє з колегами. Ritkán vesz részt, a feladatokat részben végzi el, nem működik együtt a társakkal.
3	Середній/ Közepes	Виконує свою частину роботи, іноді співпрацює з іншими, середній рівень активності. Elvégzi a saját részét, időnként együttműködik másokkal, közepes aktivitás szint.
4	Високий/ Magas	Активно взаємодіє з групою, виконує обов'язки якісно, сприяє результативності роботи Aktívan együttműködik a csoporttal, feladatait minőségi módon végzi, hozzájárul a munka eredményességéhez.
5	Відмінний/ Kiváló	Лідер у групі, завжди ініціативний, мотивує та підтримує інших, забезпечує високий рівень спільного результату A csoport vezetője, legtöbbször kezdeményező, motiválja és támogatja a csoporttársait, biztosítja a közös munka magas színvonalát.

Написання контрольних робіт, тестів

Шкала оцінювання (максимум 30 балів)

- 5 (відмінно): 27–30 балів (90–100%)
 4 (добре): 24–26 балів (80–89%)
 3 (задовільно): 18–23 бали (60–79%)
 2 (достатньо): 15–17 балів (50–59%)
 1 (незадовільно): 0–14 балів (0–49%)

Dolgozatok (ZH-k), tesztek megírása

Értékelési skála (maximum 30 pont)

- 5 (jeles): 27–30 pont (90–100%)
 4 (jó): 24–26 pont (80–89%)
 3 (közepes): 18–23 pont (60–79%)
 2 (elégséges): 15–17 pont (50–59%)
 1 (elégtelen): 0–14 pont (0–49%)

Порядок оцінювання самостійної роботи студентів (максимум 5 балів)

- Відмінно (5 балів)** – Самостійна робота студента є повною, ґрунтовною, добре структурованою, базується на науковій літературі, відзначається мовною та формальною якістю, а під час презентації студент упевнено захищає результати.
- Добре (4 бали)** – Робота змістовно достатня, можуть бути незначні недоліки, але загалом вона логічна й професійно обґрунтована, захист виконано на належному рівні.
- Задовільно (3 бали)** – Робота частково опрацьована, має недоліки змістового чи формального характеру, структура не завжди логічна, під час презентації відчувається невпевненість.
- Достатньо (2 бали)** – Виконання студента відповідає лише мінімальним вимогам, із суттєвими недоліками. Робота слабо структурована, презентація неповна.
- Незадовільно (1 бал)** – Студент не опрацював завдання належним чином, робота містить серйозні змістові та формальні помилки, або не була належно представлена.

Értékelési rend az önálló munka teljesítéséhez (max. 5 pont)

- Кивáló (5 pont)** – A hallgató önálló munkája tartalmilag teljes, alapos, jól strukturált, szakirodalomra épül, nyelviileg és formailag igényes, valamint a prezentáció során magabiztosan védi meg.
- Јó (4 pont)** – A munka tartalmilag megfelelő, kisebb hiányosságok előfordulhatnak, de alapvetően logikus és szakmailag helytálló, a védelemben megfelelő szinten bemutatott.

3. **Közepes (3 pont)** – A munka részben kidolgozott, tartalmaz hiányosságokat tartalmi vagy formai szempontból, a szerkezet nem mindig logikus, a prezentáció során bizonytalanság érezhető.
4. **Elégséges (2 pont)** – A hallgató teljesítménye csak a minimális követelményeknek felel meg, jelentős hiányosságokkal. A munka gyenge szerkezetű, a bemutatás hiányos.
5. **Elégtelen (1 pont)** – A hallgató nem dolgozta ki érdemben a feladatot, súlyos tartalmi és formai hibákat tartalmaz, vagy a munkát nem mutatta be megfelelően.

Методи викладання, які використовуються / Alkalmazott oktatási-tanítási módszerek / Applied teaching methods:

	módszer	A módszer jellemzői	Előnyök	Alkalmas terület
Klasszikus módszerek (a megismerés jellegétől függően)	Magyarázó–illusztratív	Előadások, magyarázatok	Strukturáltság, hagyományosság, tapasztalat	+
	Reproduktív	Információ-visszaadás (az elsajátított ismeretek reprodukálása)	A tudás rögzítése	+
	Részben kutató jellegű	Bizonyos szabadság a felfedezésben	Motivál a keresésre és az önálló munkára	+
	Megbeszélés	Szemináriumi viták	Kritikai és elemző gondolkodás fejlesztése	+
	Kutatói	Önálló kutatási projektek	Az elemző gondolkodás erősítése	+
Innovatív és aktív módszerek	Aktív tanulás	A hallgatók aktívan vesznek részt kutatási vagy gyakorlati tevékenységben: csoportmunka, szerepjátékok, szimulációk, esettanulmányok	Csökkenti a lemaradást és növeli a hallgatók eredményességét a frontális előadással szemben	+
	Probléma-alapú tanulás	Kis csoportokban való munka valós vagy elképzelt nyitott feladatokon. Hangsúly az önálló kutatáson, kritikai gondolkodáson, kommunikáción és együttműködésen	Hallgatói bevonódás, kritikai gondolkodás	+
	Projektalapú tanulás	A hallgatók gyakorlati projekteket oldanak meg, amelyek kapcsolódnak szakmai tevékenységükhöz	Informális légkör, amely ösztönzi a kreativitást, a csapatmunkát, az innovációt és a rugalmasságot	+
	Csapat-alapú tanulás	Strukturált csoportmunka előzetes felkészüléssel, csapatalapú értékeléssel és valós idejű visszajelzéssel	Kommunikáció, felelősségvállalás. Elősegíti az elköteleződést és a hosszú távú tudásmegtartást	+
	Fordított osztályterem	Az elméleti anyag feldolgozása otthon (online előadások, videók, szövegek), míg az órán gyakorlati feladatok, viták, esettanulmányok és közös munka zajlik oktatói irányítással	Rugalmasság, mélyebb feldolgozás	+
	Vegyes tanulás	Online eszközök és jelenléti órák kombinációja. Példa: részben online tartalomszolgáltatás + tantermi foglalkozások megbeszélésekhez, konzultációhoz	Rugalmasság növelése, a hallgatók egyéni igényeihez való igazodás	+

	<p>Гітосітас</p>	<p>А тананягот җатек вагы шзимулатіо формажабас алакїтҗак. Җатекос елементек беепїтесе а тарталом лєнҗегекек меҗвалотзаттасас нелкїл</p>	<p>Белсїо мотиватіот келт, орїомїт нуҗт а феҗлїдесбен, позитив реактіот ад а хібакрас, елїсегїт а тарсас интерактіот ес а версенҗест</p>	-
	<p>Кутатасалапї танулас</p>	<p>А халлгатїк кєрдесекек фогалмазнок меҗ, кутатҗак а темат, сажат тануласук кураторав валанк; аз октатїо фалітатїоркент мїкїдїк</p>	<p>Критикаї гондїлкондас ес кутатїо активитас оштїонзесе</p>	+
<p>Егыб мїдзсерек</p>	<p>Конзультатіо</p>	<p>Бесзелҗетес а халлгатїккк танїран кївїл</p>	<p>Лехетїве тесзи аз егыенї феҗлїдесек ес аз егыенї иҗенїеккех валї иҗазїдасек</p>	+
	<p>Аудио- ес видеодемонстратіо</p>	<p>Документумфїлмек, видеїк, интерактив тананягїк, мексерсегек интеллиҗенцїа бевоносас аз информатіофелдїлгонзасбас</p>	<p>А модерн технікаї ескзїкїл алкнамасас тїбб ерзексзсерв бевоносасвал сегїт а тануласек</p>	+
	<p>Елленїрзї-ертекелїо мїдзсерек.</p>	<p>Елїадас, тесзт, долҗозат</p>	<p>Танулас аз ертекелесї фїлҗаматон кересзтїл</p>	+

	<p>Метїд</p>	<p>Характеристика</p>	<p>Перевагы</p>	<p>Використовуютьсҗа</p>
<p>Класичнї метїдї (за характером пїзнаннҗа)</p>	<p>Пїяснїовальнї-їлїустративнї</p>	<p>Лекції, пїясненнҗа.</p>	<p>Структурованїстҗа, традиційнїстҗа, досвїд.</p>	+
	<p>Репродуктивнї</p>	<p>Вїдтвореннҗа информатії.</p>	<p>Закрїпленнҗа знанҗ.</p>	+
	<p>Частково-пошуковї</p>	<p>Певна свїбїда у дослїдҗеннї.</p>	<p>Мїтивїе до пошуку, самїстїїної роботї.</p>	+
	<p>Обговореннҗа</p>	<p>Дїскусїа на семїнарскїх занҗаттҗах.</p>	<p>Пїдсилїе критичне та аналітїчне мїсленнҗа.</p>	+
	<p>Дослїднїцкї</p>	<p>Самїстїїнї пошуковї проектї.</p>	<p>Пїдсилїе аналітїчне мїсленнҗа.</p>	+
<p>Інноватїїнї та активнї метїдї</p>	<p>Активне навчаннҗа (Active Learning)</p>	<p>Студентї активнїо здїйснїюють дослїднїцкї чї практичну дїяльнїстҗа: групїа робїта, рольовї іҗрї, симуляції, кейс-стадїї.</p>	<p>Знїжуе рївень невдах та пїдвїщуе успїшнїстҗа студентїв порївнҗанїо з лекційноу формїоу</p>	+
	<p>Навчаннҗа на основї проблем (Problem-Based Learning – PBL)</p>	<p>Студентї працїюють у малїх групҗах над реалҗнїмї чї уявнїмї вїдкрїтїмї завданнҗамї. Акцент робїтҗас на самїстїїне дослїдҗеннҗа, критичне мїсленнҗа, комунїкатіо та колективнїу роботу.</p>	<p>Залученїстҗа, критичне мїсленнҗа</p>	+
	<p>Прїектне навчаннҗа (Project-Based Learning)</p>	<p>Студентї вїрїшїюють практичнї проектї, җакї маюють звҗязок із професїїїноу дїяльнїстїоу.</p>	<p>Неформальна атмосфера стїмулїе розвїток творчїстї, навїчок работї в командї, інноватїїїностї та гнїчкїстї</p>	+
	<p>Командне навчаннҗа (Team-Based Learning – TBL)</p>	<p>Структурована групїа робїта з попереднїоу пїдготївоку, оцїнюваннҗам на основї команднїх рїшенҗ, звїротнїм звҗязком в реалҗїноу часї.</p>	<p>Комунїкатіа, вїдповїдальнїстҗа. Активнїо вїкористовїеҗас для пїдвїщеннҗа залученїстї і</p>	+

			довгострокового засвоєння знань.	
	Перевернутий клас (Flipped Classroom)	Студенти опрацьовують теоретичний матеріал вдома (лекції онлайн, відео, тексти), а аудиторія використовується для практичних задач, дискусій, кейсів й колективної роботи під супроводом викладача.	Гнучкість, глибша робота	+
	Змішане навчання (Blended Learning)	Поєднує онлайн-інструменти з аудиторними заняттями. Наприклад, частково онлайн-доставлення контенту + класні сесії для обговорень або консультацій.	Підвищує гнучкість і дозволяє орієнтуватися на індивідуальні потреби студентів.	+
	Навчання через гру – гейміфікація (Gamification)	Навчальний контент перепроєктовується у формат гри або симуляції. Викладач додає ігрові елементи до існуючого контенту, без змін сутності матеріалу.	Викликає внутрішню мотивацію, задоволення від прогресу, позитивну реакцію на невдачі, соціальну взаємодію і змагальність.	-
	Навчання через дослідження (Inquiry-Based Learning – IBL)	Студенти формулюють питання, досліджують тему, стають кураторами власного навчання, а викладач діє як фасилітатор.	Цей метод стимулює критичне мислення і дослідницьку активність.	+
Інші методи	Консультування	Бесіда з студентами у позаурочний час.	Дає можливість на індивідуальний розвиток, дозволяє орієнтуватися на індивідуальні потреби студентів.	+
	Аудіо- та відео-демонстрація	Документальні фільми, відео, інтерактивні навчальні матеріали, залучення штучного інтелекту до спільного мислення та пошуку й обробки інформації.	Використання сучасних технічних засобів допомагає студентам залучати різні органи чуття до обробки інформації.	+
	Контрольно-оцінювальний.	Виступ, тестування, контрольна робота.	Навчання через контрольні заходи.	+

Максимальні кількість балів / Megszerezhető összpontszám: 100

<p>Доступ до «Google Classroom» освітнього компонента A képzési komponenshez tartozó Google Classroom linkje Link to the Google Classroom for the educational component</p>	<p>https://classroom.google.com/c/ODAwODUxMjM4ODgx?cjc=tmemnamt</p>
<p>Рекомендовані джерела (основна та допоміжна література, електронні та онлайн інформаційні ресурси) Tananyagok (kötelező és ajánlott szakirodalom, elektronikus és online tananyagok) Recommended readings (main and supplementary literature, electronic and online information resources)</p>	<p align="center">Основна література / Kötelező szakirodalom:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зінкевич Р.Д., Рагушна О.М., Нагірняк А.Я.: Історія державності та культури України: посібник для заочників. Львівська політехніка. Львів. 2023. 2. Комаринська З.М.: Історія України. Магнолія 2006. Львів. 2022. 3. Мельник А.І.: Історія України. Центр учбової літератури. Київ, 2022. 4. Олександр Бойко: Історія України. Академія. alma mater+. Київ, 2023

5. С.В. Кульчицький: Новітня Історія України (1953–2023). Арій. Київ. 2024.
6. Турченко Ф.Г., Каганов Ю.О., Турченко Г.Ф.: Історія України (1914–1945 рр.). Гельветика. Одеса. 2021.
7. Герасимов Т.Ю., Пономаренко А.Б., Сідлецька Т.І.: Історія та культура України. Електронний навч. посіб. Вінниця. ВНТУ. 2025.
8. Каденюк О.С., Михайлик А.О., Нестеренко В.А., Боднар А.М., Завадська І.М.: Історія та культура України. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів неісторичних спеціальностей. Кам'янець-Подільський. Подільський Державний Аграрно-Технічний Університет. 2021.
9. Fedinec Csilla, Font Márta, Szakál Imre, Varga Beáta: Ukrajna története: régiók, identitás, államiság. Társadalomtudományi Kutatóközpont. Gondolat Kiadó, Budapest, 2021.
10. Вароді Наталія: Курс лекцій з дисципліни «Історія та культура України» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання (українською мовою). 2025. <https://okt.kmf.uz.ua/ttt/oktat-ttt/>
11. Вароді Наталія: Курс лекцій «Історія та культура України» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання (угорською мовою). 2025. <https://okt.kmf.uz.ua/ttt/oktat-ttt/>
12. Вароді Наталія: Методичні вказівки до контрольної роботи з дисципліни «Історія та культура України» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання. 2025. <https://okt.kmf.uz.ua/ttt/oktat-ttt/>
13. Вароді Наталія: Методичні вказівки до практичних (семінарських) занять з дисципліни «Історія та культура угорського народу» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання, які навчаються на 1-му курсі всіх освітніх програм. 2025. <https://okt.kmf.uz.ua/ttt/oktat-ttt/>
14. Вароді Наталія: Методичні вказівки для виконання семінарських та самостійних завдань з дисципліни «Історія та культура України» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання. 2025. <https://okt.kmf.uz.ua/ttt/oktat-ttt/>
15. Вароді Наталія: Módszertani útmutató a szemináriumi feladatok és az önálló munkák elkészítéséhez "Ukrajna története és kultúrája" című tantárgyból az alapképzési programok 1. évfolyamos, nappali és levelező tagozatos hallgatói részére. 2025. <https://okt.kmf.uz.ua/ttt/oktat-ttt/>
16. Вароді Наталія: Módszertani útmutató ellenőrző dolgozatokhoz "Ukrajna története és kultúrája" című tantárgyból az alapképzési programok 1. évfolyamos, nappali és levelező tagozatos hallgatói részére. 2025. <https://okt.kmf.uz.ua/ttt/oktat-ttt/>

Рекомендована література / Ajánlott irodalom / Recommended readings:

1. Апанович О. М.: Гетьмани України і кошові отамани Запорізької Січі. Київ. Либідь. 1993.
2. Баран В.К.: Україна після Сталіна: нарис історії 1953-1985 рр. Львів. Свобода. 1992.
3. Богуцький Ю. П.: Українська культура в європейському контексті. Київ. Знання, 2007.
4. Бокань В., Польовий Л.: Історія культури України. Київ. МАУП, 2002.
5. Брехуненко В.А.: Історія українського козацтва: Нариси. У 2-х т. Київ. Вид.дім "Києво-Могилян. акад.". 2009.

6. Булдакова О.В.: Конспект лекцій з курсу «Історія української культури» для студентів всіх спеціальностей і форм навчання. Краматорськ. ДДМА. 2012.
7. Бут О.М.: Історія України (Деякі актуальні питання середини ІХ – поч. ХХ ст.): навч. метод. посіб. Донецьк. ДонНУ. 2014.
8. Висоцький О. Ю.: Історія української культури. Навч. Посібник. Дніпропетровськ. НМетАУ, 2009.
9. Відейка М. Ю. (гол.ред.): Енциклопедія трипільської цивілізації : у 2 томах. Київ. Укрполіграфмедіа, 2004.
10. Вінквіст Ч., Тейлор В. (ред.): Енциклопедія постмодернізму. Київ. Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003.
11. Греченко В.А.: Історія світової та української культури. Підручник для вищих закладів освіти. Київ. Літера ЛТД. 2006.
12. Грицак Я.Й.: Нарис історії України. Формування модерної української нації ХІХ - ХХ століття: Навч. посіб. 2-ге вид. Київ. Генеза. 2000.
13. Дещинський Л.Є.: Історія України та її державності. Курс лекцій – 5-те вид. переробл. і доповн. Львів. «Львів. політехніка». 2009.
14. Закович М. М. (ред.): Культурологія: українська та зарубіжна культура. Навч. посібник. Київ. Знання, 2007.
15. Залізняк Л. Л.: Первісна історія України. Київ. Вища школа, 1999.
16. Іваненко В.В., Кривчик Г.Г.: Історія і культура України. Електронний підручник для студ. природн. і техн. спец. Дніпропетровськ, 2016.
17. Іваненко В.В., Кривчик Г.Г.: Історія України. Метод. посіб. до семінар. занять для студ. природн. і техн. спец. Донецьк. ДНУ. 2015.
18. Іваненко В.В., Кривчик Г.Г.: Історія України. Навч. посіб. для студ. природн. і техн. спец. Донецьк. ДНУ. 2012.
19. Іваненко В.В.: Історія української культури. Навч. посіб. для студ. природн. і техн. спец. Донецьк. ДНУ. 2010.
20. Ісаєвич Я.: Українське книговидання. витоки, розвиток, проблеми. Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2002.
21. Казьмирчук Г.Д.: Історія України. Підручник 2-ге вид., виправл. і доповн. Київ. Логос. 2010.
22. Калакура Я. С., Рафальський О. О., Юрій М. Ф.: Українська культура : цивілізаційний вимір. Київ. ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАНУ, 2015.
23. Каппелер А.: Мала історія України. Київ. "К.І.С.". 2007.
24. Клапчук С. М., Остафійчук В. Ф. (ред.): Історія української та зарубіжної культури. Київ. Знання, 2002.
25. Колодний А. М. (ред.): Академічне релігієзнавство. Підручник для вузів. Київ. Світ знань, 2000.
26. Колодний А. М., Яроцький П. Л. (ред.): Історія релігії в Україні. Київ. Знання, 1999.
27. Кордон М. В.: Українська та зарубіжна культура. Підручник. Київ. Центр учбової літератури, 2007.
28. Кривошея В. В.: Козацька Еліта Гетьманщини. Київ. Національна Академія Наук України, 2008.
29. Кузнець Т.В.: Історія України ХІХ століття. Навчальний посібник. Умпнь. Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, 2010.
30. Леп'явко С.: Козацькі війни кінця ХУІ ст. в Україні. Чернігів, 1996.
31. Литвин В.М.: Історія України: Підручник 3-те доопр. та доп. вид. Київ. Наук. думка. 2009.
32. Литвинов В.: Ренесансний гуманізм в Україні. Київ. Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2000.
33. Ніколаєнко В. І.: Історія України. Курс лекцій для студентів технічних Вузів. Харків. 2001.

34. Охредько О., Майорський В., Коломєєць Л.: Історія України. Навчальний посібник. Київ: Центр громадянської просвіти «Альменда», 2024.
35. Остафійчук В.Ф.: Історія України: сучасне бачення: Навч. посіб. 4-те вид. виправл. Київ. Знання-Прес. 2008.
36. Павлова О. Ю., Мельничук Т. Ф., Грищенко І. В. та ін (ред.): Історія української культури. Навч. Посібник. Київ. Центр учбової літератури, 2012.
37. Пасічник М. С.: Україна в період руїни 60-80 роки XVII століття. Київ. Українська академія друкарства, 2010
38. Плохій С. Н.: Папство і Україна: політика римської курії на українських землях в XVI–XVII ст. Київ. 1989.
39. Попович М.: Нарис історії культури України. Київ. «АртЕк», 1998.
40. Радченко Л.С.: Історія України з найдавніших часів до XX ст. Для студентів денної та заочної форми навчання. Боярка. ВП НУБіП України «Боярський коледж екології і природних ресурсів». 2015.
41. Савченко Н.М., Подольський М.К.: Історія України: модульний курс: Навч. посіб. Київ. Інкос. 2006.
42. Самойлович В. П.: Народна архітектура України в ілюстраціях. Київ. Абрис, 1999.
43. Смолій В. А. та ін.: Український Гетьманат: нариси історії національного державотворення XVII–XVIII ст. Київ. Інститут історії України НАН України, 2018.
44. Смолій В. А., Степанков В. С.: Українська національна революція XVII ст. (1648–1676 рр.). Київ. Альтернативи, 1999.
45. Уманцев Ф. С.: Мистецтво давньої України: історичний нарис Київ. Либідь, 2002.
46. Шевнюк О.Л.: Культурологія: Навч. посіб. 3-тє вид., стереотип. Київ. Знання. 2007.
47. Шевченко І.: Україна між Сходом і Заходом. Нариси з історії культури до початку XVIII століття. Львів : Ін-т Історії Церкви ЛБА, 2001.
48. Шейко В. М., Тишевська Л. Г. (ред.): Історія української культури. Навч. Посібник. Київ. Кондор, 2006.
49. Шейко В.М.: Культура України. Збірник наукових праць. Харків. ХДАК. 2013.
50. Яковлева Т.: Руїна Гетьманщини : від Переяславської ради-2 до Андрусівської угоди (1659-1667 рр.) Київ. Основи, 2003.
51. Яртись А. В., Мельник В.П. (ред.): Лекції з історії світової та вітчизняної культури. Навч. Посібник. Львів. Світ, 2005.
52. Яртись А.В., Шендрік С.М., Черепанової С.О.: Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. вид. Львів. Світ, 2005.
53. Pavlo Korinenko, Serhii Padalka, Natalia Varodi: Land Relations in the Context of Social and Economic Transformations of the Ukrainian Countryside During the Years of Independence: Scientific Assessments and Forecasts. Український історичний журнал / Нац. акад. наук України, Ін-т історії України. - ISSN 0130-5247. Web of Science. 2021. No 1. 84-97. pp. <http://uhj.history.org.ua/en/node/10>
54. Varadi N. Documents from the Sectoral State Archive of the Security Service of Ukraine on the Activities of the Personnel of the International Committee of the Red Cross during the 1956 Hungarian Revolution In: Bulgarian Historical Review. Issue 1-2-2022. Web of Science - 3rd quartile, Scopus - 4th quartile. <http://bhr.ihist.bas.bg/actual.html>
55. Lytvynenko A., Zavialova, O., Kalashnyk M., Varadi N., & Enska, O. (2022). Semiotics of advertisement. Amazonia Investiga, 11 (54), pp. 367–373. <https://doi.org/10.34069/AI/2022.54.06.35>. Web of Science
56. Вароді Н.Ф. Transcarpathian Women in Family and Society during the Soviet Era. In: Кузнець Тетяна Володимирівна (головний редактор): Уманська старовина, вип. 12 / 2025. 201-217 pp. ISSN 2519-2035.

Видавець: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Умань. DOI: 10.31499/2519-2035.12.2025.325640 <http://usj.udpu.edu.ua/article/view/325640>

57. Вароді Н.Ф. Спорт у Береговому й районі в середині 1960-х – середині 1980-х рр. In.: Пантюк М.П. – (головний ред.): Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 82. Том 1. Видавничий дім «Гельветика» 2024. 24–29 ст. ISSN 2308-4863 (Online). DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/82-1-4> Aktiv netes link: <https://www.aphn-journal.in.ua/82-1-2024>.

58. Вароді Н.Ф. Промисловість і торгівля в Береговому й районі у 1964–1991 рр. In. Пантюк М.П. (головний редактор): Актуальні питання гуманітарних наук. Випуск 78. том 1. Видавничий дім «Гельветика». 2024. 4-12. с. ISSN 2308-4855

59. Вароді Н.Ф. Свята й фестивалі в культурному житті Берегового та району (1964–1991 рр.). In. Русаков Сергій Сергійович (головний редактор): Культурологічний альманах. Видавничий дім «Гельветика» 2024. Випуск 3 (11). ISSN 2786-7242. 291-303 с. DOI <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.3.34>

60. Вароді Н.Ф. Берегове часів Хрущова (1953–1964). In. Вчені Записки Таврійського Національного Університету імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки. Том 35 (74). №1. Видавничий дім «Гельветика». 2024. ISSN 2663-5984 (print) ISSN 2663-5992 (online). DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5984.2024/1.2>

61. Вароді Н.Ф. The Plant Cultivation Situation of Transcarpathia in the Khrushchev Era (1953–1964)-«Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» (Категорія «Б»). ВИПУСК 43. ТОМ 1.Видавничий дім «Гельветика». 2021. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/43-1-1.c.4-11>. Дрогобич.

62. Іжак С.Т., Вароді Н.Ф.: Історія будівництва Теремле-Ріцької ГЕС. In.: Попов Вячеслав Жанович (головний редактор): Вчені Записки Таврійського Національного Університету імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки. Том 36 (75) № 1. Видавничий дім «Гельветика». Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського. 2025 67-79 ст. <https://www.hist.vernadskyjournals.in.ua/36-75-1> ISSN 2663-5992 (online). ISSN 2663-5984 (print). DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5984.2025/1.1>

63. Róbert Varga. Political and Law Enforcement Transformations in Uzhhorod in 1916. Вісник гуманітарних наук. №9, 2025. Online: DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.16716996> <https://h-visnyk.com.ua/index.php/home/article/view/150/148>

<p>Якою мірою можна використовувати ШІ (штучний інтелект) під час проходження курсу? Згідно з шкалою: https://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2024/11/zagalni-rekomendacii-vikoristannja-shtuchnogo-intelektu-v-navchanni-ta-vikladanni-u-zui.pdf Milyen mértékben használható az AI (mesterséges intelligencia) a kurzus során?</p>	<p>Під час підготовки до семінарських і практичних занять: A szemináriumi, gyakorlati órákra való felkészülés során:</p>	2
	<p>Під час виконання індивідуальних завдань: Az egyéni feladatok készítése során:</p>	2
	<p>Під час виконання групових завдань: A csoportos feladatok készítése során:</p>	3

<p>Az intézményi skála szerint: https://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2024/11/ai-tablazat-hu.pdf</p> <p>To what extent can AI (artificial intelligence) be used for the course?</p> <p>According to the scale: https://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2024/11/ai-tablazat-hu.pdf</p>	<p>Під час самостійної роботи: Az önálló munka és feladatok során:</p>	<p>3</p>
<p>Мова (мови) курсу A kurzus nyelve(i) Language(s) of the course</p>	<p>Угорська, українська Magyar, ukrán</p>	
<p>Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність Technikai és informatikai háttér Technical and IT infrastructure</p>	<p>Персональний комп'ютер, проектор, екран / інтерактивна дошка, Google Classroom. Laptop, projektor, interaktív tábla, Google Classroom.</p>	
<p>Інша інформація, пов'язана з освітнім компонентом A tantárggyal kapcsolatos egyéb információ Additional information related to the course</p>		

Додаток 1 / 1. sz. melléklet

Перелік питань, що виносяться на залік з дисципліни

1. Україна в доісторичну добу: археологічні культури та перші форми сусільної організації.
2. Історичні та соціальні чинники становлення державності східних слов'ян.
3. Норманська та антинорманська концепції походження Русі.
4. Формування та етапи розвитку Русі-України.
5. Київська держава наприкінці X – на початку XI ст.
6. Київська держава від другої половини XI до початку XIII ст.
7. Християнізація Русі: причини, перебіг і наслідки.
8. Культурний розвиток Київської Русі: освіта, мистецтво, архітектура.
9. Роль християнської церкви у суспільному житті Київської Русі.
10. Історія Галицько-Волинської держави.
11. Галицько-Волинське князівство як спадщина Київської Русі.
12. Українські землі під владою Великого князівства Литовського та інших держав (XIV–XV ст.).
13. Українська фортифікаційна архітектура XIV–XVI ст.
14. Українські землі у XVI ст.
15. Книгодрукування та гуманістичні ідеї в Україні.
16. «Пересопницьке Євангеліє» як національна святиня.
17. Українські землі наприкінці XVI – на початку XVII ст.
18. Передумови виникнення українського козацтва та Запорозька Січ.
19. Постать Петра Конашевича-Сагайдачного.
20. Причини та перебіг козацько-селянських повстань XVI–XVII ст.
21. Українська національно-визвольна війна XVII ст.
22. Богдан Хмельницький як творець козацької державності.
23. «Переяславська угода» та «березневі статті».
24. Українські землі у другій половині XVII – на початку XVIII ст.
25. «Руїна»: причини та наслідки.
26. Діяльність гетьмана Івана Мазепи.
27. Українське бароко як «перше культурне відродження».
28. Філософія Григорія Сковороди.
29. Ліквідація автономії Гетьманщини у XVIII ст.
30. Гайдамацький рух та Коліївщина.

31. Українські землі у XVIII ст. (друга і третя третина)
32. Українські землі під владою Російської імперії (кінець XVIII – початок XIX ст.)
33. Західноукраїнські землі у складі Австрійської імперії (кінець XVIII – перша половина XIX ст.)
34. Діяльність М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя
35. Українське національне відродження у XIX ст.
36. Погляди Миколи Костомарова на ідентичність українців.
37. Використання порівняльно-історичного методу в культурології М. Драгоманова.
38. Концепція розвитку культури в працях Івана Франка.
39. «Українська ідея» у підходах Михайла Грушевського.
40. Українські землі у другій половині XIX ст. (Російська імперія).
41. Західноукраїнські землі у складі Австро-Угорщини у XIX ст.
42. Театр і музика в Україні XIX – поч. XX ст. (М. Лисенко, М. Старицький).
43. Творчість Лесі Українки.
44. Іван Франко як культурний діяч.
45. Українські політичні партії на межі XIX–XX ст.
46. Українські діаспори у Європі на поч. XX ст.
47. Українські землі на початку XX ст.
48. Україна у Першій світовій війні.
49. Створення Української Центральної Ради.
50. Українська революція та відновлення державності (1917–1921).
51. Гетьманат Павла Скоропадського.
52. Директорія УНР.
53. Західноукраїнська Народна Республіка.
54. Більшовицький режим і політика «воєнного комунізму».
55. Повстанський рух 1919–1920-х рр.
56. Радянська Україна у 1920–1930-х рр. («Розстріляне відродження»).
57. Голодомор 1932–1933 рр.
58. Українські землі у міжвоєнний період.
59. Україна у Другій світовій війні.
60. Україна у повоєнний період, «відлига», криза СРСР та відновлення незалежності (1991).

1. sz. melléklet

Beszámoló kérdéssora

1. A keleti szlávok államiságának kialakulásának történelmi és társadalmi tényezői
2. A normann és antinormann elméletek a Rusz eredetéről
3. A Rusz–Ukrajna kialakulása és fejlődési szakaszai
4. A Kijevi Állam a 10. század végén és a 11. század elején
5. A Kijevi Állam a 11. század második felétől a 13. század elejéig
6. A Rusz kereszténnyé válása: okai, lefolyása és következményei
7. A Kijevi Rusz kulturális fejlődése: oktatás, művészet, építészet
8. A keresztény egyház szerepe a Kijevi Rusz társadalmi életében
9. A Halics–Volinyi Állam története
10. A Halics–Volinyi Fejedelemség mint a Kijevi Rusz öröksége
11. Az ukrán földek a Litván Nagyfejedelemség és más államok fennhatósága alatt (14–15. század)
12. Ukrán erődtészeti építészet a 14–16. században
13. Az ukrán földek a 16. században
14. Könyvnyomtatás és a humanista eszmék kialakulása Ukrajnában
15. A „Pereszopnyicai Evangélium” mint nemzeti ereklye
16. Az ukrán földek a 16. század végén és a 17. század elején
17. Az ukrán kozákság kialakulásának előfeltételei és a Zaporozsjei Sics
18. Petro Konasevics-Szahaidacsnyij alakja
19. A kozák–paraszti felkelések okai és lefolyása a 16–17. században
20. Az ukrán nemzeti–felszabadító háború a 17. században
21. Bohdan Hmelnickij mint az ukrán államiság megteremtője
22. A „Perejaszlavi egyezmény” és a „Márciusi cikkelyek”
23. Az ukrán földek a 17. század második felétől a 18. század elejéig
24. A „Ruina” korszaka: okai és következményei
25. Ivan Mazepa politikai és államszervező tevékenysége

26. Az ukrán barokk mint az „első kulturális újjászületés”
27. Hryhorij Szkovoroda filozófiája
28. A hetmanátus autonómiájának felszámolása a 18. században
29. A hajdúmozgalom és a Kolijivcsina
30. Az ukrán földek a 18. század második és harmadik harmadában
31. Az ukrán földek az Orosz Birodalom fennhatósága alatt (18. század vége – 19. század eleje)
32. A nyugat-ukrán földek az Osztrák Birodalomban (18. század vége – 19. század első fele)
33. M. Bereзовszkij, D. Bortnyanszkij és A. Vedel munkássága
34. Az ukrán nemzeti újjászületés a 19. században
35. Nyikolaj Kosztomarov nézetei az ukrán identitásról
36. Mihajlo Drahomanov összehasonlító-történeti módszerének alkalmazása a kultúratudományban
37. Ivan Franko kulturális fejlődésről szóló koncepciói
38. Mihajlo Hrushevszkij „ukrán idea” felfogása
39. Az ukrán földek a 19. század második felében (Orosz Birodalom)
40. A nyugat-ukrán földek az Osztrák–Magyar Monarchiában a 19. században
41. Színház és zene Ukrajnában a 19–20. század fordulóján (M. Liszenko, M. Szaickij)
42. Leszja Ukrajinka életműve
43. Ivan Franko mint kulturális személyiség
44. Ukrán politikai pártok a 19–20. század fordulóján
45. Ukrán diaszpórák Európában a 20. század elején
46. Az ukrán földek a 20. század elején
47. Ukrajna az első világháborúban
48. Az Ukrán Központi Rada létrejötte
49. Az ukrán forradalom és az államiság visszaállításáért folytatott küzdelem (1917–1921)
50. Pavlo Szkoropadszkij hetmanátusa
51. Az Ukrán Népköztársaság Direktóriuma
52. A Nyugat-Ukrán Népköztársaság
53. A bolsevik rendszer és a „hadikommunizmus” politikája
54. A felkelőmozgalom az 1919–1920-as években
55. Szovjet Ukrajna az 1920–1930-as években („Kivégzett reneszánsz”)
56. Az 1932–1933-as Holodomor
57. Az ukrán földek a két világháború között
58. Ukrajna a második világháborúban
59. A náci megszállás politikája és az ellenállási mozgalom
60. Ukrajna a háború utáni időszakban: „olvasás”, a szovjet rendszer válsága és a függetlenség visszaszerzése (1991)

Додаток 2 / 2. sz. melléklet

Приклад екзаменаційного білету

Додаток 3 / 3. sz. melléklet

Програма та структура навчальної дисципліни / A tantárgy programja és felépítése

Назви модулів і тем / A modulok és témák címe	Кількість годин / Óraszám										
	денна форма / nappali tagozat					заочна форма / levelező tagozat					
	усього / összesen	у тому числі / ebből				усього / összesen	у тому числі / ebből				
		л / e	п / gy	ла / lab	с.р. / ö.m.		л / e	п / gy	ла / lab	с.р. / ö.m.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Змістовий модуль 1. / 1. tartalmi modul											
Ukrajna története és kultúrája a középkortól a 18. század végéig											
Історія та культура України від середньовіччя до кінця XVIII ст.											
Тема 1 Первісна доба та античність	Первісна доба та (прадавні народи,	7	1	0,5	0	5	7	0,2	0,5	0	6

скіфи, сармати, грецькі колонії, готи, гуни) Тема 1. Óskor és ókor (ősi népek, szkíták, szarmaták, görög gyarmatvárosok, gótok, hunok)										
Тема 2 Київська Русь: піднесення, хрещення Русі, роздробленість Тема 2. Kijevi Rusz: felemelkedés, kereszténység felvétele, széttagolódás	8	2	0,5	0	5	8	0,2	1	0	6
Тема 3 Галицько-Волинське князівство, татаро-монгольське ярмо, влада Литви й Польщі Тема 3 Halics–Volhíniai fejedelemség, tatár uralom, Litvánia és Lengyelország fennhatósága	7	2	1	0	5	7	0,2	1	0	6
Тема 4 Формування козацтва, Запорозька Січ, повстання під проводом Б. Хмельницького, Гетьманщина Тема 4. A kozákság kialakulása, Zaporozsjei Sics, Hmelnyickij-felkelés, Hetmanátus	8	2	1	0	3	8	0,2	1	0	5
Тема 5 Втрата незалежності, ліквідація української автономії, поділ українських земель між Польщею, Росією та Габсбурзькою монархією (кінець XVIII ст.) Тема 5. A függetlenség elvesztése, az ukrán autonómia felszámolása, Ukrajna megosztottsága a Lengyel, Orosz és Habsburg Birodalmak között (18. század vége)	8	1	0,5	0	4	8	0,2	0,5	0	5
Тема 6 Культура України від середньовіччя до кінця XVIII ст. Тема 6. Ukrajna kultúrája a középkortól a XVIII. század végéig	7	1	0,5	0	4	7	0,5	0,5	0	5
Тема 7 Церква та релігійне життя (IX–XVIII ст.) Тема 7. Egyház és vallási élet a 9–18. században	7	1	1	0	4	7	0,5	0,5	0	5
Разом за змістовим модулем 1 / Összesen az 1. tartalmi modulban	45	10	5	0	30	45	2	5	0	38
Змістовий модуль 2. / 2. tartalmi modul Ukrajna története és kultúrája a 19. századtól 2010-ig Istória та культура України від XIX ст. до 2010 р.										
Тема 1 Криза та ліквідація кріпацтва, соціально-економічні зміни Тема 1. A jobbágyrendszer felbomlása, társadalmi-gazdasági változások	6	1	0,5	0	4	6	0,3	0,5	0	5
Тема 2 Національне відродження, українська література і культура XIX ст.	6	1	0,5	0	4	6	0,3	0,5	0	5

(Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка)										
Тема 2. Nemzeti újjászületés, 19. századi irodalom és kultúra (Tarasz Sevcsenko, Franko, Leszja Ukrajinka)										
Тема 3 Україна під владою Російської та Австрійської імперій на зламі XIX–XX ст.	6	1	0,5	0	4	6	0,3	0,5	0	4
Тема 3. Ukrajna az orosz és osztrák uralom alatt a 19–20. század fordulóján										
Тема 4 Революції та державотворчі спроби 1917–1921 рр.	6	1	0,5	0	4	6	0,3	0,5	0	4
Тема 4. Forradalmak és államkísérletek 1917–1921 között										
Тема 5 Радянський період (НЕП, колективізація, сталінізм, Друга світова війна, післявоєнна відбудова, брежньєвська доба)	5	1	0,5	0	4	5	0,2	0,5	0	4
Тема 5. Szovjet korszak (NEP, kollektivizálás, sztálini időszak, II. világháború, háború utáni rekonstrukció, Brezsnjev-korszak)										
Тема 6 Незалежна Україна після 1991 р.: політичний, соціальний та культурний розвиток до 2010 рр.	6	1	0,5	0	4	6	0,2	0,5	0	4
Тема 6. Ukrajna függetlensége 1991 után: politikai, társadalmi és kulturális fejlődés 2010-ig										
Тема 7 Культура України від XIX ст. до сьогодні	5	2	1	0	3	5	0,2	1	0	6
Тема 7. Ukrajna kultúrája a 19. századtól napjainkig										
Тема 8 Церква та релігійне життя (XIX–XXI ст.)	5	2	1	0	3	5	0,2	1	0	6
Тема 8. Egyház és vallási élet (19–21. század)										
Разом за змістовим модулем 2 / Összesen az 2. tartalmi modulban	45	10	5	0	30	45	2	5	0	38
Усього годин / Összesen	90	20	10	0	60	90	4	10	0	76

Умовні позначення в таблиці:

- л – лекції; / előadás
- п – практичні заняття; / gyakorlat, szeminárium
- лаб – лабораторні заняття; /labor
- с.р. – самостійна робота./ önálló munka